

Reseptalfabetet utvides

SPRÅKSPALTEN

MAGNE NYLENNA

E-post: magne@nylenna.no

Magne Nylenna er fagdirektør i Folkehelseinstituttet, professor II i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo og redaktør av Medisinsk ordbok.

A-, B- og C-resepter er de senere år supplert av e-resepter og h-resepter. Bruken av henholdsvis store og små bokstaver avspeiler at kategoriseringen skjer etter ulike kvaliteter og dimensjoner ved reseptene.

Resept er den formelle forskrivning av et legemiddel til en pasient. Etter hvert er ordet resept blitt brukt om anbefalinger og tiltak på mange av livets områder, gjerne synonymt med «oppskrift» (1). I Tidsskriftets spalter finnes titler som Ro på resept, Resept på lykke og Resept for en frisk planet.

Reglene for legemiddelresepter finnes i forskrift om legemidler fra apotek (2), der resept defineres som «bestilling av legemiddel til bruk for bestemte personer eller dyr, eller til bruk i rekvirentens praksis» (§ 1-3 c). Ulike resepttyper omtales både med farger og bokstaver.

Fargerike resepter

Hvit resept er den tradisjonelle betegnelsen på forskrivning av legemidler som pasienten selv må betale. Resept på legemidler som kan refunderes, kalles *blå resept*, eventuelt *blåresept* (3), fordi blankettene som ble benyttet til slik forskrivning, var trykket på lyseblått papir med blå tekst. Fargespekteret ble utvidet i folkehelsemeldingen i 2003, som for øvrig hadde tittelen «Resept for et sunnere Norge» (4). Der ble begrepet *grønn resept* introdusert for konkrete livsstiltiltak. Betegnelsen *rosa resept* er lansert som betegnelse på gratis prevensjonsmidler til unge kvinner (3).

Andre fantasifulle reseptvarianter finnes også. *Vent-og-se-resept* er for eksempel en resept på et legemiddel, vanligvis et antibiotikum, som gis sammen med råd om å vente en bestemt tid og kun bruke legemidlet hvis man ikke blir bedre, for eksempel av en luftveisinfeksjon (5).

A-, B- og C-resepter

Avhengig av hvilke legemidler som forskrives, får resepter ulike bokstavforstavelser. Da benyttes versaler, store bokstaver, i reseptsammensetningene. *A-resepter* er resepter på legemidler i reseptgruppe A, dvs. sterkt vanedannende legemidler med misbruksrisiko som morfin og andre opioider, med særlige krav til forskrivningen. Resepter på legemidler i reseptgruppe B, som omfatter andre vanedannende legemidler, kalles *B-resepter*. Også for B-resepter er det særlige krav knyttet til forskrivningen. Resepter på alle andre legemidler som er reseptbelagte, kalles *C-resepter*.

Før utleveringsforskriften ble endret i 1986 ble også betegnelsen *D-resepter* brukt om

resepter som var gyldige ett år, men med ubegrenset antall uttak i løpet av året. I denne reseptgruppen var bl.a. mange infusjons- og injeksjonspreparater, som insulin, brekkmidler til barn og aknemidler. Legemidler som er unntatt reseptplikt, kalles F-preparater, men ettersom de er reseptfrie, blir F-resepter en selvmotsigelse. CF-preparater er betegnelsen på reseptpliktige legemidler der enkelte pakninger, styrker eller legemiddelformer er unntatt fra reseptplikt.

e- og h-resepter

Med utviklingen av digital kommunikasjonsteknologi er det etablert et elektronisk system for rekvirering og ekspedering av reseptpliktige legemidler. Fellesbetegnelsen for slike elektroniske resepter er *e-resepter*. E-resepter fungerer i prinsippet som papirresepter, og kan slik sett samtidig være både A-, B- og C-resepter, avhengig av hvilke preparater som forskrives. Legen sender resepten elektronisk til en sentral database, Reseptformidleren, som alle apoteker i Norge har tilgang til og kan ekspedere resepter fra.

Det seneste tilskuddet til reseptalfabetet er *h-resepter*. Dette er resepter på helseforetaksfinansierte legemidler brukt utenfor sykehus (h-reseptlegemidler). Ordningen ble innført i 2006. Når spesialisthelsetjenesten har behandlingsansvar for en legemiddelbehandling, har de regionale helseforetakene også finansieringsansvar for legemidlene selv om behandlingen skjer utenfor sykehus. Forskrivningen av slike legemidler, som ofte kan være kostbare, er regulert av en egen forskrift (6) og skjer ved hjelp av h-resept.

I norsk brukes bindestrek etter enkeltbokstaver som står for et helt ord i begynnelsen av et sammensatt substantiv, f.eks. p-pille, e-bok. Da benyttes minuskler, små bokstaver, og stor forbokstav bare etter punktum. Slik blir skrivemåten av e-resept og h-resept parallell til e-helse og m-helse (7).

REFERANSER:

1. Resept. I: Det norske akademis ordbok. [https://www.naob.no/ordbok/resept_2\(15.8.2018\)](https://www.naob.no/ordbok/resept_2(15.8.2018)).
2. FOR-1998-04-27-455. Forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek. [https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1998-04-27-455\(15.8.2018\)](https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1998-04-27-455(15.8.2018)).
3. Faiz KW. Blå resept eller blåresept? Tidsskr Nor Legeforen 2016; 136: 634 - 5. [CrossRef]
4. St.meld. nr. 16 (2002–2003). Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken. [https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-16-2002-2003/id196640/\(15.8.2018\)](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-16-2002-2003/id196640/(15.8.2018)).
5. Valeur HS. Nyttig vent-og se-resept. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 2134. [CrossRef]
6. FOR-2015-06-12-646. Forskrift om helseforetaksfinansierte reseptlegemidler til bruk utenfor sykehus. [https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-12-646\(15.8.2018\)](https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-12-646(15.8.2018)).
7. Nylenna M. E-helse og m-helse. Tidsskr Nor Legeforen 2015; 135: 1871. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 1. oktober 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0644

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2019. Lastet ned fra www.tidsskriftet.no